

Зорка Стојановић
КРИК НА ДЛАНУ

Е д и ц и ј а
„Стишки књижевни круг“
К њ и г а бр. 29

Уредник:
Милисав Миленковић

Зорка Стојановић

КРИК НА ДЛАНУ

2015.

НИГДЕ КРАЈА

ГЛАС ЗА НОВИ ДАН

Глас изговара тугу
суочену са одласком.

Нема наде да се у ћутњу увуче,
нити вене да ме повеже
са крвотоком земље.
Чекам неки знак
да и ја одем,
али, она уснула - као отац,
који сада кроз сенку моју, корача.

Глас изговара сузу
суочену са растанком.

Немам с ким да разговарам
у касне сате,
нити моја љубав може да савлада
црне мараме које ми бацише
гласници судбине.

Глас изговара крик
суочен са новим даном.

Осмех оца ничему се не опире,
док га мислима отимам
од немилосне земље.

Немоћна сам...
Спава мој славуј,
у врту рајском.

ПОСЛЕ СНОВА

Кад престанем да сањам
нека будем тишина коприва
поред реке

Нека ми кукувија буде пријатељ
псећи лавез песма

Минуле године на длану
Нека носе ветрови
кроз сутон очеве свирале

Руке песме
чуваће ме од заборава

Кад престанем да сањам
желим да будем реч
ослобођена сећањем.

ГЛАС

У крику јутра се вијорим
и имам глас олујних птица,
корацима подижем славолуке звезда
и имам ноћ са косом од месечине.

На крилу ти бојим облаке
и имам глас брда на диркама росе,
ничем из корења што ватри реч,
и имам јутро са лицем од ружа.

Точим пољима смех дланова
и имам глас празника кестенова,
отварам срце несакривеном крику
и имам реч откривену као киша.

ПРЕПОЗНАВАЊЕ

Светли у хују ветра
као кап божја,
и знам,
ватра на огњишту памти
његов глас...

Да ли би се препознао
у нашим молитвама
да се сада јави,
и шта би радиле године,
које вековима понављају
његово име.

Слушам речи јеванђеља,
а небо, моја слова
у песму прибира.
Она може бити молитва,
анђео, сведок- како се чува
звезда светосавља, која сија
тамо, где се син земље
огледао, у њеном пламену.

ДЕЧАНИ

Не заклањај ми Боже
месечину младу,
над дечанским звонима вековним,
плачним али пркосним.
Желим да видим
ново семење распевано
и анђеле што се у ваздуху роје.
Глас њихов мами, у душу зарања.
Нове звезде слутим...живе...
И живо је у њима све
што је било,
и што мора да траје,
јер човек је као планина
која пада ка небу.
Жудим до звона
и вапаја предака
Жудим до прозрачности
ноћи и сна.
Заспаћу,
али овај сан нећу дати никад.

СНЕВАЧ

Признај,
Небески и Свети,
Да те без њеног тока нема,
Да без њеног срца
Нема ни твога откуцаја.
Признај,
да се на њеном дну
збирају сви твоји болови,
све твоје наде и снови.

Признај,
Небески и Свети
да прашташ разбраћеној браћи,
док по расејању
залутале синове
одбегле и отуђене,
сабираш.

Признај,
да прашташ
и онима што куну,
а наша знамења носе,
и што зла чине
на зидовима времена.

Признај,
да поносно дишеш
на грудима Дунава,
попут сневача,
у капи песме.

НЕЖНОСТ

Рекли су ми да је завршена ноћ,
а да је ово звоно
душа давног осмеха.

Наручје ми пуно
лепих успомена.
Не знам шта ћу
и не знам нежност
где да ставим,
када у посету
теби дођем..

Рекли су ми да је завршена ноћ,
и да ова жудња мами
васкруснуће.

НАДА

Велика вода не трпи мостове,
али хоризонт вечну наду крије.
Знам ко то у даљини промиче.

Нема међа, драги се увек сусрећу.
Ето, мене је данас отац препознао
по гласу, по љубави.

Ако се и рука неба затвори
отворићу нову књигу,
смилићу неку нову зору.

МАЈКО

клањам се твојем мирису

Ти, песмо мог ока,
мила и једина у души,
осмехом ми тепаш
кроз непрегледну
даљину срца,
док берем твоје погледе
по сунцу и по роси.

Мој драги цвete
у болу зоре
и међ ветровима,
клањам се твојем мирису
и гласу што ме још увек води
да не залућам.

Величам те стрепњом,
и шапућем светлост
сваког тренутка,
време да зауставим,
да не малакса глас
на дну живота.

Опрости,
што сам капима љубави,
мало више умивала лице,
које те сада у тишини буди,
и дрхти над твојим дахом,
да ме не оставиш саму
међу звездама.

ТВОЈЕ ИМЕ

(брату Зорану)

Птица изговара
твоје име.

Уместо крика
песма трепери кроз тишину,
у дослуху са песмом
која још није написана.

У твојем гласу рађа се време,
у коме птица својим крилом
на ветру уместо сна
црта слику мирисне руже.

Птица изговора
твоје име.

Песму пишем за извор
у коме се умивају дани,
да ти тута не такне чело.

СЕЋАЊА

Очи простора,
у преплитању
сећања..
Затворила сам
прозоре,
кад` ето,
запутиле се
из тебе очи твоје
да ме воле.
Извирем однекуд,
течем,
а ливада широка
и брда расту.
Силазим пропланком.
Постадох извор..
и брдо, и ветар
и ловац.
Нисам могла
другачије.

БИСЕРИ

Сјај великог
обрета,
и магично
савршенство
крина.
Сунчани кључ
седефне љуштуре,
што мисли овија.
Постојим,
да би ватра
горела.
А бисери,
бисери јутра
где су.....

ВИДИК

У врлетној клисури
река.
Монахиња
у мом стиху притајена
Ћутање је бивша светлост,
ал' заборав црни, књигу чува.
Улична светла кроз ову песму
вазноси видело земних
у лепоту ноћи
видиком будућих дана
са обрисима векова
прошних – будућих,
изнад белине историје.

ДАЛЕКО

Туга,
истину говоре
кад смо далеко.

Зато,
хајдемо на воду,
где праље испирају
росу неба
и душе срећних,
јер, срећа сама
себе, претиче.

Још су врата отворена.
Чекамо госта
из двора небеске мајке,
док у срцу,
камен светлуца.

МОТРИ СТИХОМ

(Драгославу Живадиновићу)

Јутром, мотри песник,
тишину гласова у свитању.
Свиће јасна књига,
текст небески.
Птичји хор и туга искомска,
због нових стихова
које не може да казује.
Господ разлистава
његове речи
у славу Тице Араратске,
видно загледан
у светлост шуме,
из које сјаји страница ова.
Чудо листања у славу песме.
Јутром, мотри песник
на пејзаж божјег слова,
у видном пољу речи.
Радује се спасењу маште
што се у сваком зрну чује,
земна мрва што још мисли да траје,
тамо на домак небеског света.
Збори из земље,
из пејзажа божјег врта,
мири језик вавилонске тишине.

Док се искомски бистре
светла вечног обзорја,
слуша пером,
мотри стихом...

ВРЕМЕ ЦВАТА

(Ани Дудаш)

Могла се заљубити
у младо дрво,
у липу, јасику или брезу.
Могла се заљубити
у ветар, сунце , кишу,
у звезду или месец млад.
Могла се заљубити
У птицу зимарицу,
светиљку у којој
обриси лепоте горе,
али , Господе, не...
Она изабра грм,
од кога дрхти песма.
Заволе грм,
који скрива риме
призива моћ светлости
да нас веже једне за друге ,
у одшкринутој блискости.
Заволе грм,
да нам освежи
памћење на корене,
развеје пепео који их покрива,
и схватимо суштину љубави
у граду који ће брзо открити
јер, блиске су јој све четири стране света.

УЛИЦЕ ГРАДА

(Данијели)

Отвара улицу
покретом ока,
и великим коцкама
у огроман прозор,
у млечна стакла,
док сања будна,
љубичасти свет...

У зеницама
тајни кључ
улица града.
Ту воли стрепњом,
и даљином,
ужарених очију,
испуњена замком тренутка
великим као неостварени сан.

Разбија стакло,
улази у огледало,
игра жмурке
са његовом сенком,
док црвеним уздахом
конопац затеже..

Разбија и сенку,
отвара улицу капљицом вина
и слуша откуцаје једног имена.
Излази кроз прозор,

и изнад кровова града,
босонога трчи,
радује се и смеје,
све до сванућа.

СКРИВЕНА ЧЕЖЊА

С.С.

Боравиш на мојим пољима
где звезде вуку
златне запреге.
Погледом бришеш
мој страх и сузе.
Не бих да отимам,
али, радо бих зауставила
реку у твојем оку,
у којој се још увек
сливају притоке туге.
Не грешим,
видим чежњу
за старим видокругом,
тамо иза сећања.
Не бих да отимам,
али, угасила бих ноћ.
Дан мора да се буди,
и сунце као феникс
да роди ново име...
Отвори другу капију,
нека ме светлост
тајне твоје душе
пробуди...

САМА

Сама и прогнана лутам.
Тражим очи
и твоју косу,
прећуткујем песму,
путеве и путоказе.

Ћутим,
а пуна сам речи,
које ноћ односи са собом.

Бројим сате.
Сунце ми наздравља
чашом жеђи и умора.
Уморна су моја јагњад
која су ме чувала од самоће.

ПУТЕВИ ОКА

Ниси случајно
кроз ову капију
у ове пределе
осунчане дошао.

Ни лепа обмана,
ни тврда реч,
ништа не утажи
чежњу за повратком.

Гласнија је нада
од неповратка,
и дубоко време
ове песме.

Треба чувати тајне,
а ја се питам
колико их имаш....

Не, ниси случајно
кроз ову капију прошао.
Путеви нису важни,
само су истинити
путеви ока,

Знам,
и даље боле
драги видокрузи,
тамо иза сећања.

ПРЕПОЗНАВАЊЕ

Светли у хују ветра
као кап божја,
и знам,
ватра на огњишту памти
његов глас...

Да ли би се препознао
у нашим молитвама
да се сада јави,
и шта би радиле године,
које вековима понављају
његово име.

Слушм речи јеванђеља,
а небо, моја слова
у песму прибира.
Она може бити молитва,
анђео, сведок- како се чува
сјајна звезда светосавља,
тамо, где се син земље
огледао, у њеном пламену.

ДВА СУНЦА

(С.М.Цакију)

Дајем ти боје и платно,
насликај ми два сунца.
Једно мени,
друго мојим очима,
бојим се....
пашће љубљене очи
у заборав.
И нека се сунца преламају
у росном сутону,
да песма не оде
у подземну шуму.
Знам да можеш
шуму да оживиш,
и одледиш залеђени поток.
Пусти бојама моју сенку,
да пређе маглену литицу,
и покупи светлост са слике.
Морам зауставити громове
остала сам без наде.

ТОПЛЕ ЗАМКЕ

(С.М.Цакију)

Топле су замке боја,
уметниче.
Само их ти видиш
јер си једини
отворио капију у себи,
и изашао у просторе
које насељава лепота.
Срце усамљених тежи
савршенству
да открије мистерију
коју не уме да искаже реч
Када под оштрим оком
и белом руком,
заплешу боје,
румена и луткаста лица
озарењем постају
трагачи тишине,
да не ремете осећај
уметнику
који клеше,
бруси , дограђује
ослушкује откуцаје душе
и преноси их на образе.
На образима душа
у зодијачком точку.
Онај ко разуме
своје могућности
свестан је своје снаге.

Препреке постоје,
али не заборави,
топле су замке боја,
уметниче.

ДЕВОЈЧИЦА И ЗМАЈ

Девојчица развезала змаја,
променио се ветар,
а лишће је чудно, као у јесен.
Небо страно над равницом,
далеко остаје мост и подне завичаја,
туга вијуга на раскрсницама.

Равна је земља, мали људи селе, селе,
и нигде краја...
Натоварише децу на леђа и ситне пужеве
у изношеним торбама.
На прозору остаје рука нечија,
или је само привиђење.

Кише затрпале предео драгог биља,
у близини глас тужи за изгубљеним змајем
и црним минђушама.

Покажите нам пут, бујице и ветрови,
идемо за хлебом и сновима.

РОСНИ СУТОНИ

Сутони над рекама расту,
и река расте, птице, ветар,
и онај који ми душу,
у сјај незнан буди.
Робим непознат глас
у врту два кремена.
Знам, била је овде трешња,
и имала сам све:
зов тишине, белину латица,
лук светлости над очима,
као успаванку.
Много корака до тебе,
моја црна судбино.
Затворила сам прозоре,
али пролеће се запутило извору,
и осетих да и ја извирем однекуд,
да течем, и све се промени...
Последњи пут у срцу,
поток плав, крчаг суза
и сребро кише,
у трену постаде заборав.

ПРОЛЕЋЕ У ПЛАНИНАМА

Чудна неодлучност
Сунца да се појави.
Ноћ се враћа
и победнички стоји
на длану.
Коме су зелене купине слађе,
од причесног вина?
Зар сам узалуд сањала
рано пролеће
у планинама..?

КОШМАРИ

Кошмари овладали мноме
и читав дан ме некуд носе

Зову

Стојим у сну
гледам
где из пепела ружа ниче

У мени кошмари
у мени глас неми виче.

Стојим у сну
и верујем да постојим.

РИТАМ КРИКА

Ноћ пуна камених облика
и облака

Киша напада
ноћ раскошних снова

Снови пролазе
између крикова

Крикови пролазе
откуцајима срца

Лагано их следим

САН ПРАВЕДНИКА

Заспала сам сном праведника
кога је изневерио
једини пријатељ

Заспала сам међу листовима
руку умрљаних
мастилом и ветром

Заспала сам у оку неба
згрчених прстију изнад речи
коју више нико не слуша

МОРАМ ДА ТИ КАЖЕМ

Лавовски исклесана,
орловски уцртана,
болом сам
ову песму изјецала,
кад си из мојих руку
на детелину пао
и у моје ненагледане
црне очи, први пут,
као дете заплакао.

Говори ми цвеће
да ти кажем:
Нека се Циганка и виолина
милују звуком,
али, ја морам да те сретнем.
Таласај мојом косом сновима
и баци чашу вина међу увеоке,
рујан да будеш,
од ниске суза
осмех да вајаш,
и молим те,
немој тако дуго
да спаваш.....

КАПИЈА НЕБА

(брату Стеви)

Самоћа
за тебе пита,
пламен из срца
песму ти спрема,
преко суза
звезде се довикују,
зима на измаку
а тебе нема...

Пролеће је близу,
опомињу бела јата.
Вечна рана у сновима
чудесне ризнице ствара,
крај капије неба слутим
откуцаје животног сата,
тражим те,
узалуд те тражим,
и небо је почело
да ме вара.

УМОРНИ СПАВАЧ

Немојте данас, тако рано,
улични продавци опорог вина,
не пролазите данас тако бучно
преко сањивог трга мира.

Господарим сном уморног спавача,
и верујем његовим мислима,
док ми на дланове малине сади
и док ме небом прекрива.

Под кожом ми дише глогов цвет,
у грлу моћна, неизговорена реч
расте као злаћани сунцокрет.

У души чаробна постајем,
и верна као дан,
молим вас, улични продавци,
немојте тако бучно уз младо вино,
не кидајте ми сан.

ОДЛАЗАК

Паук упорно плете
мрежу
између ока и срца

И нико није осетио
наслутио
мој одлазак

Ни камен
ни киша
ни магла једне јесени.

ТАЈНУ ЋУТИМ

Звезда нек` ми такне чело
видовита да сам.
Тајну да ћутим,
песму да пишем,
у вечно око
земљу да љубим.
Када песма
у светлост дође,
дан ће открити
да ме нема.

РЕЧ ПО РЕЧ

Срце не стиже речи.
Тишина све гласнија
јавља се дубоким гласом
из старих бајки.
У углу неба
неко плаче
и понавља реч по реч,
док ноћ – слепа ружа,
цвета у мутним потоцима,
овде где је све кратковеко
смртно.

НИСАМ ТУ

Нисам ту.
Не чекам никог.
и нема сенке
да ми пошаље поруку
нити зоре
да ми пружи руку.
Само реч
у тишини,
као камен у нади,
црвену ружу
у врту рајском
посади.

НОВА ИГРА

Бели
лотоси
на сцени.

Губитак
даха

Плес
на згаришту

Умируће
сећање

Круг
тајне
сцене

Ново
рађање

Трепери
дах

Усхићења
кључ.

СРЦЕ ПЛАВО

САН

Ноћ младог месеца. Видим тамо, украј прозора, гори свећа уз тамно срце детиње. Уплашене очи угледале су у житном пољу белог коња који је хитао. Шуште влати под копитом ноћи, и немам речи да га позовем да стане. Отворена уста, дах чудесан и благ, распрхнуо се с прозора и пао у росу. Он одлази по месечевом зраку ка обрису. Птица ноћна на раме му слети. Музика земље, тамни гласови јавише се у трену, кад кроз врата неба нестане.

Тамо иза златне капије, лелујање ђурђевка спусти мирис на моје усне, да ублажи крик... Бели голуб је већ моја јутра изобео. Остао је неми крик, да с тужним амарилама цвета у мојим грудима. Облаци повезали чела хајдучким цвећем. Корачају мојом песмом и отимају последње слово. Док у оркестру сунца сија муња, горим као зелени сан. Постајем звездани споменик дана. Расањен заборав брега. Тонем у вртлог самоће, отворена као пепео.

ВЕТАР

Играју жене украшене тешким накитом. Тако настаје ветар у малом простору. Свака боја, облик, урез, даје му другачији звук. Ако сунчеви зраци падну на њега под углом, брзо се извија, промени свој пут преко мора и шума. Опију га мириси непознатих трава, цвећа. Увије га моркса со, капи воде му обличје дају, а маслина упија у лишће своје и он наставља ту кривудава путању до планина, где на врховима буде завејан, леден. Кристалише се и нестане у тренутку. Онда подивља и онако хладан без душе, пушта лавине, носи дрвеће, куће, животиње. Спушта се вртоглавом брзином, гутајући тек измилиле латице, пупољке.

Умори се негде у подножју планине и тихо почне да носи лишће, да га диже у небо и спушта. Увија се око кровова, шешира, марама, сукњи. Мрси, чупка, грли. Несташан је. Из свог забаченог, заборављеног џепа извуче семе и посеје мирис пролећа. Волим ветар. Волим и пролеће.

БОЛ

Не боли смрт. Боли све оно што долази после. Празнина - никад попуњена, сузе, неизговорене речи, успомене... Боли живот, који је још могао да траје. Боле победе и порази, музика некад радо слушана, људи које си познавао. Боле дилеме, страхови, снови, фотографије, пролећа, сунце, небо, киша... Боли све оно што живи без тебе. Боли читав свет.

После тебе, све је бесмислено и угасло. Све се зауставило на тренутак и све подсећа на пролазност. Несвесни искорака из садашњости, постајемо део бескрајне ванвременске недокучиве стазе у једном смеру.

Не боли смрт. Боли све оно што као бујица реке долази касније. Касније, нажалост не долази ништа. Управо, то ништа највише боли.

ЗНАМ

Нека данас све заћути. Желим, да у онај трен пред сан, будем у твојим мислима. Не умем објаснити ту нит која нас веже, без обзира на даљину, велике препреке и твоју тихост. Време је мртво између нас. Ипак, осећам блиску нашу блиставу постојаност

Знам, да знаш све што прећутим. Упорно жмуриш, а видовит си. Знам, да затрепериш, када ми недостајеш. Нисам те ја нацртала у свом животу, али ти си увек ту да очистиш место само за себе, и зауставиш свет својим загрљајем.

Журиш, стално негде журиш. Једино, кад затворим очи, само у твој загрљај стигнем. Научио си ме да наш свет обилује пунином, и кад су највеће даљине између уздаха. Године су ме научиле да си ти моја даљина и моја близина. И журиш. Сваки тренутак дана журиш. Само, кад затворим очи, у твој загрљај стижем. Ту остајем....

СРЦЕ ПЛАВО

Црвена ружа је ноћас будна. Оћути уздах. Жао ми је да чује како је живот кратак и тужан. Славуји ноћас тако дивно певају. Не желим да осете како у мом гласу роморе сузе. На оближњој ливади, зрикавци се ноћас радосно воле, и не слуте да постоје сетне љубави.

Оћути уздах. Небо је данас бескрајно ломно. Не бих волела да нас чују звезде и да тугују заједно са нама. Нека пођу сви заљубљени у будућност. Нека путују тамо где су звезде чисте, и где ћути срце плаво.

Тамо иза звезда, нова је мисао и невидљиви град.

УСНУЛО ОКО

Воде су опет мирне и зелене. Над њима само ветар благ, као кад се коса распусти низ наге груди. Згуснути мук већ сакри сјај, а желела сам да са звезда лију на мене. Мину спокојство, ломно као влат и све је само мир заустављеног сата, правац непознатог пута.

Где мисли да тражим од срца отргунте? У лету птица, али се птице већ окрећу у тмине... у тамним стопама, у годинама, што умиру сваког дана, у трави коју газим, а која ће знам, као и вода, опет бити мирна и зелена. Далек је глас, некад добро знан. Преварио је пут и смеје се кришом, зато што не волим зелену нит у коју се претварам. Постајем сенка, чије кораке слутим и сате чудног немира не волим из нехата. Узалуд је враћање са заборављене зелене воде. Постала сам вечна тајна у уснулом оку.

Спознала сам почетак и крај.

ЉУШТУРА

Заборављам да постојим. Утапам се у време. Режем на комадиће. Губим се у великом кршу ништавила. Не тражим разлоге, ни прекинуте мисли.

Не дозвољавам никоме улазак у мој свет, недавно саграђен. Нисам озлојеђена, несрећна, незахвална; иако имам само златну птицу у сну. Сенку, која ми држи монологе о осећањима и преврће мисли.

Све ово радим само због себе. Изаћи ћу из љуштуре, кад околина буде спремна на то. Сада јој нисам потребна.

ПЕСМА

Данас је небо моје перо. Из рукописа трепере звезде, а около се увија тишина, између слутњи огњених линија. Негде високо зачета је песма. Догађа се моје књижевно јутро. Певам погледом птичјем хору. О радостима живота и сенкама што срећу прате и у црно повијају, певам.

Светлост тихо обасјава руменило јутра, док у песми растем и јачам. Камен сам са урезаном истином: да пролазност не заустављају планине, него речи. У шкољки свемира, све памти моја песма. У њој ћу бити бисер самотни. Прича, што се чудесно злати и вазноси пут небеса.

ЦРНИ СНЕГ

Не радујем се пролећу. Воћке су затајиле у свом цветању, лептири су остали у чаурама, а пчеле загонетно умиру поред пчелара. Свако стабло има своје болне гране и сунце се повукло, болује. Болују и прозори на оној кући с језером, што чини даљину. Заћутала су врата и сад једино суви ветар у њој ноћива.

Сокови пролећа имају неки горак укус. Плашим се. Можда ће последњи снег бити црн.

СУСПРЕТ

(брату Зорану)

1. Јутарњи облак дотиче сусрет. Тихо отвара очи свитању. Сунце спушта ружу на топле дланове. У тренутку, када јутро отвори душу, засадисмо стабло јабуке детињства. Загрљени чекамо зреле плодове.

2. Укршта се туга и радост. Трагови нас воде из памћења. У славу будућности градимо нови свет и кулу љубави. Завере прошлости ћуте, на дну сеоског бунара. Исконски збори шум из висина. Само за ово слово, за овај стих. Засја мисао свих истина. Спознали смо шта нас веже.

ВЕРУЈЕМ

(брату Зорану)

Тражим границе, међе мог живота. Ко их је поставио? Због њих постоје предели, једном виђени. И жао ми је. Жао ми је вијугаве речице, што тече кроз малено село. Жалим за свим људима које сам упознала, а сада су далеко. Нема их више.

Донесу некад дани чудне облаке у моју главу, па ми сенке играју по зидовима радости. Сећања ме походе сваког дана. Не волим црне облаке. Изокрену ми сваки тренутак, посеју сумњу. Шапућу немим гласовима, прљају блиставу реч. Повлаче погрешене конце мојим покретима. Кад би зловници само знали кад треба да заћуте. Мени је потребан једино загрљај. Онај најдужи, онај најјачи.

Моје лудо срце скупља сузе. Сувише сјајне, да би се просипале узалудно, сувише драгоцене да би се поклањале. Пуно уздаха, суза, и осмеха, у моје је срце стало. Доста ми је што умем да паднем, устанем и наставим даље. Знам да верујем. Знам да живим тврдоглаво, храбро, и знам да волим целим срцем. Онако јако, до краја.

ПОНЕКАД

(брату Зорану)

Понекад, пожелим само цвет, малени, мирисни... да останем у сећању, да не будем заборављена. Скривам жеље, чувам их у искрама снова док слутње ме штитају, страхови спотичу, а сузе одају...

Храбра сам. Нико не зна, колико храбра, колико јака. Дозволим понекад да бацам погрешну карту данашњици, усвајам неке навике савремености, али не одустајем од оне девојчице у мени. Крадем од детињства све ћутње у којима сам могла да мерим своје грешке и да их склапам у мозаик, онако како ми одговара.

Одлутам у неке прошле дане, када се цео свет окретао у круг у супротном правцу. Замишљам осмехе на лицима људи, које волим, гомилу других жеља, да не будеш усамљена жеља мојих година. Можда ниси моја прва жеља, али си веома важна. Једном ћеш разумети да принцезе ипак постоје и да ципелица о коју се спотичеш припада једној од њих. Ако схватиш да си ти принц сестрине бајке, која уме да ратује, побеђује, смеје се и плаче гласно, али не уме да одрасте. Понекад виолина зна да пробуди заспале снове и брата у лику принца, који руке шири да разоружа тугу.

ЗАГРЉАЈ

(брату Зорану)

Дуго сам лутала решавајући ребусе и тражећи одговоре на тешка питања. Знала сам да нећу погрешити, јер ако те води срце, не можеш залутати ни у лавиринту. Тако сам улетела у један загрљај, који ме је подсетио шта тражим, показао ко сам, и где припадам. Такав загрљај не може бити погрешан. Сазнала сам да је лутање готово, да су пале маске и да је време да се вратим кући.

Као увек „главом кроз зид“, а знала сам нешто ће се разбити, глава или зид. Разбило се срце. Опрости, брате. Лопов сам постала. Украла сам ти пар тренутака. Један за загрљај при првом сусрету, један за стисак руке у позоришту, један за пољубац и сузе на одласку.

Опрости за све... најће то с годинама. А душа? У души још сам дете, које чека витеза у лику брата....

ЗАМКА ТРЕНУТКА

(брату Зорану)

Кад дан отвори врата, процветају вртови и дуж пута пуне лозу, имам право на радост песме. У њој осмехом додирујем видик, који из мене излази и стреми сунце да загрли. Да ли влада љубав међу нама? О, сунце, да ли твоје мене спавају на висовима, где чобанин пева?

Машу невидљива крила преко воде и носе зелену столицу на којој седим. Само твој чисти смех провирује из откуцаја зачућеног сата. Брате, заустави време загрљајем. Низ твоје руке слећу моји снови и лете око главе сетног дечака. Птица непознатог лика носи у кљуну варљиву реч, белу као камен. Отерај је, разби сенку да не останем сама као неостварени сан. Није ово замка тренутка. Ново свануће је заувек испуњено твојим именом.

ЗАВИЧАЈНЕ ВИСИНЕ

(брату Зорану)

Сјаји струна завичаја. Сећање распреда слике, давно утиснуте у тмине. Позна слика препознаје повратника, и руку што по коси милује. Осмех говори прећутано. Руке дрхтаве, испружене. Одазивам се страхом.

Сенке су остале иза високог зида старе куће. У њој први се плач чуо. На озареним лицима, нови почетак. Чује се песма душе, Јасно је светлуцање ока. Видна је слутња неизрецива.

Није узалудно трагање, за оним одувек знаним и стрпљиво чеканим. Судбина из зидова што се круне, избацила је радост на површину. Зарасла је прошлост у коров заборава. Зрак сунца нас у хладном дану, топлином обрадовао. Препознали смо се у сликама завичајних висина и нема више празнине.

ОПЕВАВАЊЕ БОЛА

У једном и једином овоземаљском животу, сваки човек носи оно што му је судбином предодређено, до последњег корака и задњег трена. При чему је, ипак, релативна она аксиоматична тврдња да је свако ковач своје среће, па и своје несреће. Треба је само условно схватити и прихватити, према њој се равнати. Јер, среће и несреће, радости и туге, успони и порази, неретко у животу долазе неочекивано, па се и смењују као плима и осека. Учини нам се, без нашег посебног удела, заслуге или кривице, ненадано. Нарочито у несрећи, нека вишња сила умеша прсте, донесе патњу и бол, за које нема лека, заклона и одбране. Без учињеног греха, наметне казну, коју ваља носити до века. Али, све је то живот, на све што дође мора се бити спреман и приправан, како гласи велика порука, као утеха, Његошевог јунака.

Сва ова промишљања и асоцијације намеће нови песнички рукопис Зорке Стојановић *Крик на длану*, књига препуна туге и великог бола, суморног осећања живота и света. Тихог, болног крика, стишаног плача, јецаја у дубини душе, које само посебни могу поднети. „Велики болови траже велике душе. Само велике душе трпе велике болове“, писао је филозоф Божидар Кнежевић. Његове гномичне речи добро пристају уз ово певање, готово од прве до последње песме. И не само у овој песничкој збирци већ у највећем делу њеног досадашњег певања.

Књига *Крик на длану*, са укупно 52 песме, компонована је из два дела. У првој, обимнијој целини су лирске песме густог ткања, наглашеног бола и превасходно елегичног тона, а у другој су песме у прози, где су животне радости и

туге прилично равномерно распоређене, као смене дана и ноћи.

Зорка Стојановић живи са болом, стамено га опевава и носи, чак оплемењује кроз поступак стварања. Претаче бол из дубине властитог бића у биће песме, па се тако лакше подноси. Писање и певање је својеврсна аутотерапија, најблагодотворнија утеха и лек. Она опевава губитке, пре свега најближих и најдражих. Посебно оца чијим је одласком и болом због ненадокнадивог губитка, елегично интонирана ова песничка књига. Већ од прве песме, „Глас за нови дан“, који преноси црне вести. Јавља истину, која је неумитна и коначна, о губитку оца, „који сада кроз сенку моју, корача“. У поступку настајања песме, уверљиво је извршена градација бола. Јер: „Глас изговара тугу“, затим сузу и, коначно, *крик*, „суочен са новим даном“. Дакле, отишао је и отац, коначно и заувек. Живот мора да тече даље, да се подноси. У своје песме, даље, слаже стишану драму у души, крик у себи. И речи молитве. И сећања, и болна, и лепа. Благо дозиране некадашње чежње, усхићења и поразе. Кроз песме, такође у градацијском низу: „Постојим, / да би ватра / горела“; „У мени кошмари / у мени глас неми виче“; „Много корака до тебе, / моја црна судбино“. А утехе, ниоткуд: „И небо је почело / да ме вара“ („Капија неба“). Извесна утеха је само онострана или онострана комуникација са ближњима, родитељима, блиским писцима и уметницима.

Судбина се, само привидно, носи мирно и без гнева, а у дубини људског и песничког бића кључа, кошмари и халуцинације. Бол је стишан и кроз пејзаж стишке равнице, који је и пејзаж душе. Лирски и меланхоличан, као и у неким песмама ведрим и разиграним песмама („Време цвата“, „Два сунца“, „Девојчица и змај...“).

У својим песмама Зорка Стојановић живи комплементарно минуло и садашње време. Своја сећања, туге и

успомене, при чему се, само повремено, јавља духовни глас утехе и наде; као онај анђелски, дечански, а преко њега и небеске мајке. Осети се њен мирис и чује глас оца. Душа је регистар свега, по њој, као и Змај, исписује своје *увеоке*. Њене гастауре бележе лепоту и терет сећања, метафизику љубави и бола, све драме и кошмаре, сету и тугу. И мале радости које су се већ давно догодиле, и самоће, од којих се само привидно ослобађа. Као Десанка Максимовић, која је певала: „Могу бити међу вама а да ипак будем сама“.

Посебно се душа одаје у лепим песмама у прози, сетним и топлим лирским исповестима. Тананим и искреним („Сан“, „Ветар“, „Загрљај“, „Срце плаво“, „Бол“...). Преплет сна и јаве, привиђења и призора, дрхтаја срца и суморних животних деоница. Кад, у вртлозима самоће, у песмама промичу млади месец, житно поље, бели коњ, пољупци и латице. Смењују се смех и плач некадашње девојчице, која сетно каже: „У души још сам дете...“. Где посебно треба издвојити песму „Бол“, као круну овог певања. У којој је снажно поетски и људски апострофирано осећање самоће, живота и смрти, успомена и бола. Наводимо њене ударне емотивне валере: „Не боли смрт. Боли све оно што долази после. (...) Боли живот (...). Боли читав свет. (...) Не боли смрт. Боли све оно што као бујица реке долази касније. Каније, нажалост не долази ништа. Управо, то ништа највише боли.“

Каква драматична поента, која је кулминациона тачка певања у новој књизи Зорке Стојановић. Рукопису са више изузетних песама, препуних болних емоција. У којима и са којима живи, узвишено и достојанствено подноси своју судбину. Оне су песнику својеврсна катарза.

Мићо Цвијетић

Белешка о аутору

Зорка Стојановић, рођена 1963. године у Пожаревцу. Живи у Малом Црнићу, ради у библиотеци „Србољуб Митић“ Мало Црниће. До сада је објавила четири збирке поезије: *Кад бразде клијају*, *Чекајући свитања*, *Једино имање*, заједно са Радетом М. Обрадовићем, и *Певај оком*.

Аутор је монографије *130 година постојања библиотеке „Србољуб Митић“*, персоналних библиографија радова Милица Миленковћа и Ане Дудаш. Приредила је Избор из дела Божицара С. Николајевића.

Радове је објављивала у разним књижевним часописима, а заступљена је и у бројним антологијама. Поред поезије пише критике и есеје. Бави се и новинарством. Поезија јој је превођена на немачки, италијански и македонски језик.

Члан је Удружења књижевника Србије.

САДРЖАЈ

НИГДЕ КРАЈА

Глас за нови дан.....	7
После снова.....	8
Глас.....	9
Препознавање.....	10
Дечани.....	11
Сневач.....	12
Нежност.....	13
Нада.....	14
Мајко.....	15
Твоје име.....	16
Сећања.....	17
Бисери.....	18
Видик.....	19
Далеко.....	20
Мотри стихом.....	21
Време цвата.....	22
Улице града.....	23
Скривена чежња.....	25
Сама.....	26
Путеви ока.....	27
Препознавање.....	28
Два сунца.....	29
Топле замке.....	30
Девојчица и змај.....	32
Росни сутони.....	33
Пролеће у планинама.....	34
Кошмари.....	35
Ритам крика.....	36
Сан праведника.....	37

Морам да ти кажем.....	38
Капија неба.....	39
Уморни спавач.....	40
Одлазак.....	41
Тајну ћутим.....	42
Реч по реч.....	43
Нисам ту.....	44
Нова игра.....	45

СРЦЕ ПЛАВО

Сан.....	49
Ветар.....	50
Бол.....	51
Знам.....	52
Срце плаво.....	53
Уснуло око.....	54
Љуштура.....	55
Песма.....	56
Црни снег.....	57
Сусрет.....	58
Верујем.....	59
Понекад.....	60
Загрљај.....	61
Замка тренутка.....	62
Завичајне висине.....	63

Мићо Цвијетић: ОПЕВАВАЊЕ БОЛА.....	65
Белешка о аутору.....	69

Зорка Стојановић
КРИК НА ДЛАНУ

Издавачи:

УКС Браничевско-стишка књижевна заједница
Библиотека „Србољуб Митић“ Мало Црниће

За издавача:

Миљисав Миљенковић

Уредник:

Миљисав Миљенковић

Штампа:

Стојадиновић
Петровац на Млави

Тираж: 300 примерака

ISBN:

CIP